

Ξυλέλλα (*Xylella fastidiosa*): Ένα Φυτοπαθογόνο Βακτήριο το οποίο δεν έχει Ανιχνευθεί στη Χώρα μας, Αποτελεί όμως Σοβαρή Απειλή για την Ελιά καθώς και για άλλα Καλλιεργούμενα ή μη Είδη Φυτών.

Δρ Μαρία Κ. Χολέβα

Εργαστήριο Βακτηριολογίας Μπενακείου Φυτοπαθολογικού Ινστιτούτου

Το βακτήριο Ξυλέλλα (*Xylella fastidiosa*) αποτελεί έναν πολύ σοβαρό φυτοπαθογόνο οργανισμό καραντίνας, ο οποίος μέχρι σήμερα έχει αναφερθεί ότι προσβάλλει περισσότερα από 450 είδη φυτών παγκοσμίως, στα οποία περιλαμβάνονται μεγάλης οικονομικής σημασίας καλλιεργούμενα φυτά, όπως ελιά, πυρηνόκαρπα, αμπέλι, καθώς επίσης πολλά καλλωπιστικά και δασικά φυτά. Το παθογόνο αυτό εγκαθίσταται και πολλαπλασιάζεται στα αγγεία ξύλου των φυτών και προκαλεί συμπτώματα που κυμαίνονται από μη ορατά έως πλήρη ξήρανση του φυτού-ξενιστή. Η πρώτη καταγραφή του Ξυλέλλα στην Ευρώπη έγινε το 2013, όταν αποδείχτηκε ότι προκαλεί τη χαρακτηρισθείσα ως 'Σύνδρομο της Ταχείας Παρακμής' νέα ασθένεια της ελιάς (Complesso del Disseccamento Rapido dell'Olivio) στην Ιταλία. Στη συνέχεια διαπιστώθηκε και σε άλλες χώρες της Ευρώπης (Γαλλία, Γερμανία, Ισπανία, Πορτογαλία), ενώ μέχρι σήμερα δεν έχει διαπιστωθεί στη χώρα μας.

Το εν λόγω παθογόνο βακτήριο μπορεί να εισέλθει σε μία περιοχή με μολυσμένα φυτά και έντομα φορείς του. Η πρόληψη εισόδου του παθογόνου σε νέες περιοχές αποτελεί το κύριο μέτρο αποφυγής προσβολών του, και σε όλες τις χώρες της ΕΕ διενεργούνται συστηματικοί και εναρμονισμένοι σχετικοί διαγνωστικοί έλεγχοι που στοχεύουν κυρίως στην εξασφάλιση διακίνησης απαλλαγμένου από το βακτήριο αυτό φυτικού υλικού και στην κατά το δυνατόν ταχύτερη διαπίστωση τυχόν αρχικών προσβολών σε αμόλυντες περιοχές. Στο Εργαστήριο Βακτηριολογίας του Μπενακείου Φυτοπαθολογικού Ινστιτούτου (ΕΒ-ΜΦΙ) διενεργούνται διαγνωστικές εξετάσεις για το βακτήριο Ξυλέλλα σε δείγματα που λαμβάνονται επί τούτου από: i) τις Υπηρεσίες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) στο πλαίσιο του Προγράμματος Επισκόπησης των Καλλιεργειών της χώρας και του Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου φυτών προς εισαγωγή, εξαγωγή ή διακίνηση, και ii) από τις Υπηρεσίες του ΥΠΑΑΤ, παραγωγούς και άλλους πολίτες, στο πλαίσιο της τρέχουσας φυτοπαθολογικής εργασίας. Οι εξετάσεις αυτές βασίζονται σε επικυρωμένες, διαπιστευμένες μεθόδους και τα αποτελέσματά τους γνωστοποιούνται στο ΥΠΑΑΤ και την ΕΕ. Καθώς η διεθνής εμπειρία και επιστημονική έρευνα στο τομέα της διάγνωσης και καταπολέμησης υποδεικνύει ότι απαιτείται συλλογική προσπάθεια για την πρόληψη και αντιμετώπιση του βακτηρίου Ξυλέλλα, το ΕΒ-ΜΦΙ συμμετέχει σε εθνικά και ευρωπαϊκά ερευνητικά προγράμματα για τη βελτιστοποίηση των διαγνωστικών πρωτοκόλλων, και τη χρησιμοποίηση φυτών-δεικτών για τον έγκαιρο εντοπισμό τυχόν παρουσίας του εν λόγω πολύ καταστρεπτικού φυτοπαθογόνου βακτηρίου σε αμόλυντες περιοχές υψηλού ρίσκου.